

Mali vodič kroz institucije EU

Građani Srbije, a i širom Evrope, svakodnevno oslušuju vesti iz Brisela, koje govore o značajnim i za živote žitelja Starog kontinenta često presudnim odlukama. U pravoj šumi rukovodećih organa i radnih tela Evropske unije često se i političari, koji bi po prirodi posla to morali da znaju, loše snalaze u poznavanju osnovnih institucija Evrope unije.

Klikni za uvećanje (+)

menadžment.

Evropska unija je praktična zajednica 28 država Evrope koja počiva na međusobno zajedničkim interesima, institucijama i aktima država članica.

Osnovne odlike ove "superdržave", kako je često vide savremeni sociolozi, jesu jedinstvena valuta, zajednička odbrambena politika, saradnja u svim oblastima života i rada. Osnovnih šest institucionalnih stubova na kojima funkcioniše Evropska unija su: Evropska komisija, Evropski parlament, Savet Evropske unije, Evropski savet, Evropski sud pravde i Evropska centralna banka.

- Umesto principom podele vlasti na zakonodavnu, izvršnu i sudsku, odnosi među evropskim institucijama određeni su principom takozvane institucionalne ravnoteže ili balansa - objašnjava dr Carić.

Tako je nedavno jedan od poslanika u srpskom parlamentu odgovorno tvrdio da "članovi Evropske komisije ljubomorno zastupaju interese države iz kojih dolaze", ne znajući da komesari EK u svom radu ne polažu nikakve račune državama iz kojih dolaze i da za svoj rad odgovaraju isključivo predsedniku Evropske komisije.

- Osnovna odlika Evropske unije je njena nadnacionalnost i to je razlikuje od ostalih međunarodnih organizacija. U njoj postoji nezavisna institucija koja radi, isključivo, u interesu EU, i to je Evropska komisija - objašnjava prof. dr Marko Carić sa novosadskog Fakulteta za ekonomiju i inženjerski

Evropski parlament	Evropski parlament je jedina neposredno birana i parlamentarna institucija EU. Zajedno sa Savetom EU, on čini dvodomnu zakonodavnu granu institucija Unije i opisan je kao jedno od najmoćnijih zakonodavnih tela na svetu. Parlament i Savet čine najviše zakonodavno telo unutar Unije. Međutim, njihove moći su ograničene na ovlašćenja koja su zemlje članice prenele na Evropsku uniju. Stoga Parlament ima malo uticaja na oblasti politike koje su zemlje članice zadržale.
	Evropska komisija je izvršni organ EU i svojevrсна Vlada. Uz Evropski parlament i Savet EU predstavlja jedan od tri glavne institucije koje upravljaju Unijom. Predsednik i članovi Komisije se biraju od strane zemalja članica pošto su prethodno odobreni od strane Evropskog parlamenta. Komisija je izvršni organ institucionalnog sistema Unije. Daje

	nacrte zakona i predstavlja ih Parlamentu i Savetu. Predstavlja EU na međunarodnoj sceni i pregovara oko međunarodnih dogovora.
Savet Evropske unije	Savet Evropske unije ili Savet ministara Evropske unije je glavni organ za donošenje odluka u Evropskoj uniji. Oličenje je zemalja članica, čije predstavnike okuplja regularno na ministarskom nivou. Savet se sastaje u različitom sastavu: inostrani poslovi, finansije, obrazovanje, telekomunikacije itd. U svojoj zakonodavnoj funkciji, Savet može odluke donositi jednoglasno, običnom većinom ili kvalifikovanom većinom.
Evropski savet	Evropski savet je sastanak predsednika država ili predsednika vlada država članica Evropske unije, ministara spoljnih poslova, kao i predsednika Evropske komisije. Ministri spoljnih poslova i predsednik Evropske komisije imaju samo savetodavnu funkciju. Odluke Evropskog saveta su obavezujuće za institucije EU. Evropski savet ne treba mešati sa Savetom EU koje je zasebno telo EU, niti sa Savetom Evrope, koje je zasebna međunarodna organizacija sa sedištem u Strazburu.
Evropska centralna banka	Evropska centralna banka formira i primenjuje Evropsku monetarnu politiku. Pored toga, upravlja operacijama međunarodne razmene i omogućuje nesmetan rad platnih sistema. Osnovana je 30. juna 1998. godine i nasledila Evropski monetarni institut. Cilj ECB je održavanje platne moći i inflacija manja od dva odsto u evrozoni. ECB kontroliše ponudu novca na tržištu, kao i statistike cena trgovačkih proizvoda i usluga prema kojima ocenjuje rizik monetarne stabilnosti.
Evropski sud pravde	Evropski sud pravde je vrhovni sud Evropske unije. On tumači odredbe osnivačkih ugovora i rešava sporove po tužbama država članica i građana čija su prava povređena nekom od odluka tela Unije. Takođe, ima opštu odgovornost za tumačenje odredbi prava Evropske unije. Sastoji se od po jednog sudije iz svake države članice i osam pravobranilaca od kojih je pet uvek iz Francuske, Nemačke, Velike Britanije, Italije i Španije, dok se preostala tri rotiraju po abecednom redu.

Ovaj Princip podrazumeva da institucije EU deluju isključivo u okviru svojih nadležnosti, odnosno u skladu sa ovlašćenjima koje su im poverene Osnivačkim ugovorima, pre svega Lisabonskim ugovorom.

- U skladu sa Ugovorom, tri institucije koje čine „institucionalni trougao“ prilikom donošenja regulative EU jesu Evropska komisija koja je isključivi predlagač zakona, Evropski savet i Evropski parlament koji zajedno obavljaju zakonodavne i budžetske funkcije - objašnjava Robert Lončar iz Centra za evropske studije u Briselu.

Prilikom ovih postupaka institucije EU ne smeju da prekorače svoje nadležnosti, odnosno da ulaze u delokrug rada drugih institucija.

O poštovanju ovog principa brine se Sud pravde EU, vodeći računa o kršenju ovlašćenja, odnosno povredi Ugovora ili bilo kog drugog propisa koji se odnosi na njegovu primenu.

- Važno je reći da postoji još mnogo tela zaduženih za sprovođenje objektivne politike i pravde. To su takozvane Agencije Evropske unije. Pored toga, postoje i savetodavna tela, među kojima je jedno od najznačajnijih - Odbor regija - zaključuje Robert Lončar.